

ଗୋଟିଏକୁ କେମିତି ଭାଙ୍ଗିବା

ଥରେ ଦୁଇଟି ବିଲେଇ ମିଶି ଜଣେ ଲୋକ ଘରୁ ପିଠାଟିଏ ଆଣିଥିଲେ । ତାକୁ ନିଜ ଭିତରେ ବାଣ୍ଟି ନ ପାରି ଗୋଟିଏ ମାଙ୍କଡ଼ର ସାହାଯ୍ୟ ନେଲେ । ମାଙ୍କଡ଼ ପିଠାକୁ ଏମିତି ଦୁଇ ଭାଗ କଲା ଯେପରି ଗୋଟିଏ ଭାଗ ବଡ଼ ଓ ଅନ୍ୟ ଭାଗ ସାନ ହେବ । ଦୁଇ ଖଣ୍ଡକୁ ତରାଜୁର ଦୁଇ ପାଖରେ ପକାଇ ତଉଲିଲା । ଗୋଟିଏ ପାଖ ତଳକୁ ଗଲା । ସେ ପାଖରେ ଥିବା ପିଠା ଖଣ୍ଡିକରୁ କିଛି ଛିଣ୍ଡାଇ ନେଇ ନିଜେ ଖାଇଲା । ପୁଣି ତଉଲିଲା, ଏଥର ତରାଜୁର ଆଉ ପାଖଟି ତଳକୁ ଗଲା । ସେ ପାଖରେ ଥିବା ପିଠାରୁ କିଛି ଛିଣ୍ଡାଇ ନେଇ ନିଜେ ଖାଇଲା । ବିଲେଇ ଦୁଇଟି ଭାବୁଛନ୍ତି, “ହଁ, ମାଙ୍କଡ଼ଟି ବଡ଼ ଭାଗରୁ ଟିକିଏ ନ ଖାଇଲେ ଭାଗ ଦୁଇଟି ସମାନ ହେବ କିପରି ?

ଏପରି ଖଣ୍ଡିଏ ଖଣ୍ଡିଏ ଖାଇ ଖାଇ ପିଠା ଶେଷ ଓ ମାଙ୍କଡ଼ ଯାଇ ଗଛ ଉପରେ । ବିଲେଇ ଦୁଇଟି ଶେଷରେ ମନ ଦୁଃଖରେ ଗଲେ । ପିଠାଟିକୁ ଯଦି ନିଜେ ସମାନ ଦୁଇ ଭାଗ କରି ଦେଇଥା’ନ୍ତେ, ତେବେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା ।

- ଯଦି ବିଲେଇ ଦୁଇଟି ପିଠାଟିକୁ ସମାନ ଦୁଇ ଭାଗ କରିବା ଲାଗି ତୁମକୁ କହିଥା’ନ୍ତେ, ତୁମେ କିପରି ଭାଗ କରିଥାଆନ୍ତ ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଅ ।

- ଗୋଟିଏ କାଗଜ ପଟି ନେଇ ତାକୁ ସମାନ ଦୁଇ ଭାଗ କର । ଗୋଟିଏ ଭାଗକୁ ଲାଲ୍‌ରଙ୍ଗ ଦିଅ ।

ଦୁଇ ସମାନ ଭାଗରୁ ଏକ ଭାଗ ଲାଲ । ଆମେ କହୁ, ଲାଲ ଅଂଶଟି କାଗଜ ପଟିର ଦୁଇ ସମାନ ଭାଗରୁ ଏକ ଭାଗ । ସେହିପରି, ଧଳା ଅଂଶଟି ମଧ୍ୟ କାଗଜ ପଟିର ଦୁଇ ସମାନ ଭାଗରୁ ଏକ ଭାଗ । କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକର ଅଧା ଲାଲ୍ ଓ ଆଉ ଅଧା ଧଳା ।

ମୁଖାଟିରେ ରଙ୍ଗ ହୋଇଥିବା ଭାଗଟି ମୁଖାଟିର ଅଧା ଓ
ରଂଗହୋଇ ନ ଥିବା ଭାଗଟି ମଧ୍ୟ ମୁଖାଟିର ଅଧା ।

ଗୁଡ଼ିଟିର ରଙ୍ଗ ହୋଇଥିବା ଭାଗଟି ପୂରା ଛବିର ଅଧା ଓ ଧଳା ଭାଗ ପୂରା ଛବିର ଅଧା ଅଟେ । ଅଧା ଅଂଶକୁ ସଂଖ୍ୟାରେ $\frac{1}{2}$ ଭାବେ ଲେଖାଯାଏ, ଏହାକୁ “ $\frac{1}{2}$ ବିଭକ୍ତ ୨ ଭାବେ ପଢ଼ାଯାଏ” । $\frac{1}{2}$ ହେଉଛି ଏକ ଭଗ୍ନସଂଖ୍ୟା ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ-

- ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗାକୃତିର ଛବିକୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭାବରେ ଗାର ଟାଣି ସମାନ ଦୁଇ ଭାଗ କର । ଗୋଟିଏ ଭାଗକୁ ରଙ୍ଗ ଦିଅ ।

- ପାଖରେ ଥିବା ଚିତ୍ରରେ ଗାରଟିଏ ଟାଣି ଚିତ୍ରକୁ ସମାନ ଦୁଇ ଭାଗ କର ।

- ରିତାର ବାପା ଗୋଟିଏ କେକ୍ ଆଣିଥିଲେ, ସେ ତା’ ନିଜ ପାଇଁ, ଭାଇ, ବାପା ଓ ମା’ଙ୍କ ପାଇଁ ଋରି ସମାନ ଭାଗ କଲା ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶକୁ ବାଣ୍ଟିଦେଲା ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାଗକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ରଙ୍ଗଦିଅ ।

ରିତା ପାଇଥିବା ଅଂଶ = ପୁରା କେକ୍ ୪ ସମାନ ଭାଗରୁ ୧ ଭାଗ

$$= \text{ପୁରା କେକ୍ ର } \frac{1}{4} \text{ ଅଂଶ}$$

ରିତା ଓ ତା'ର ଭାଇ ପାଇଥିବା କେକ୍ ଅଂଶ = ପୁରା କେକ୍ ୪ ସମାନ ଭାଗରୁ ୨ ଭାଗ

$$= \text{ପୁରା କେକ୍ ର } \frac{2}{4} \text{ ଅଂଶ}$$

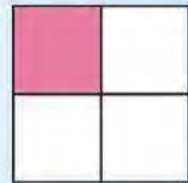
ରିତା, ତା'ର ଭାଇ ଓ ମା' ମିଶି କରି ପାଇଥିବା କେକ୍ ଅଂଶ = ପୁରା କେକ୍ ୪ ସମାନ ଭାଗରୁ ୩ ଭାଗ

$$= \text{ପୁରା କେକ୍ ର } \frac{3}{4} \text{ ଅଂଶ}$$

କୋଠରିଟିକୁ ଝରି ସମାନ ଭାଗ କରାଯାଇଛି ଓ ଗୋଟିଏ ଭାଗକୁ ରଙ୍ଗ କରାଯାଇଛି ।

କୋଠରିଟିର _____ ଅଂଶ ଧଳା ଓ _____ ଅଂଶକୁ ରଙ୍ଗ ଦିଆଯାଇଛି ।

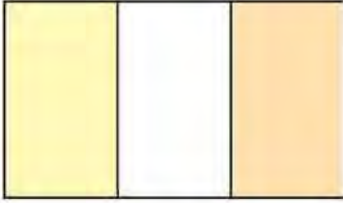
କିଏ କେତେ ଅଂଶ କେକ୍ ପାଇଲେ ତାହା ଜାଣିବା ଲାଗି ଆମେ $\frac{1}{4}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ ଆଦି ସଂଖ୍ୟା ବ୍ୟବହାର କଲେ । ଏହି ଭଳି ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ **ରସ୍ତାସଂଖ୍ୟା** କୁହାଯାଏ । $\frac{2}{4}$ ରେ ଗାର ଉପରେ ଥିବା ୧ କୁ **ଲବ** ଓ ଗାର ତଳେ ଥିବା ୨ କୁ **ହର** କୁହାଯାଏ । $\frac{2}{4}$ କୁ **ଏକ ବିରକ୍ତ ଦୁଇ** ପଢାଯାଏ ।

$\frac{3}{4}$ ରେ ଲବ ୩ ଓ ହର ୪ ଅଟେ ଓ ଏହାକୁ **ତିନି ବିରକ୍ତ ଝରି** ପଢାଯାଏ ।

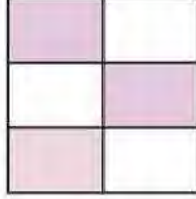
ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟ

୧. ତଳ ଚିତ୍ରକୁ କେତୋଟି ସମାନ ଭାଗ କରାଯାଇଛି ତାହା ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ଲେଖ ।

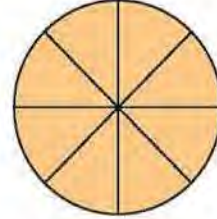
(କ)

(ଖ)

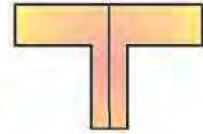
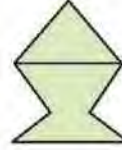
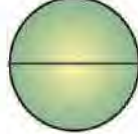
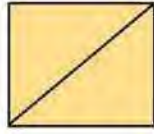

(ଗ)

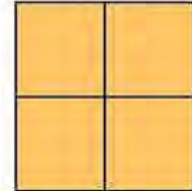
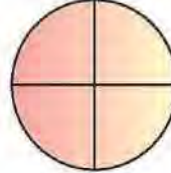
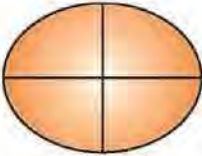

୨. ତଳ ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁଟି ସମାନ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଛି ତା' ଉପରେ '✓' ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

(କ) ଦୁଇ ସମାନ ଭାଗ

(ଖ) ଚାରି ସମାନ ଭାଗ

୩. ଖଣ୍ଡିଏ ଆୟତାକୃତିର କାଗଜକୁ ଭାଙ୍ଗି

(କ) ୨ ସମାନ ଭାଗ କର,

(ଖ) ୩ ସମାନ ଭାଗ କର,

(ଗ) ୪ ସମାନ ଭାଗ କର,

(ଘ) ୬ ସମାନ ଭାଗ କର,

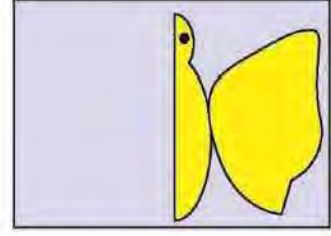
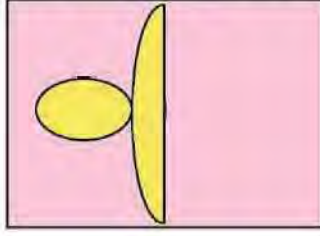
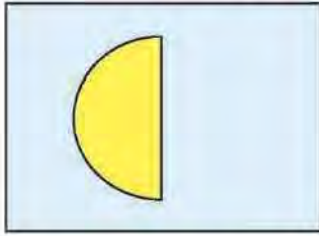
(ଙ) ୮ ସମାନ ଭାଗ କର,

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ସମାନ ଭାଗ କରିବାପରେ ତାହାକୁ ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଅ ।

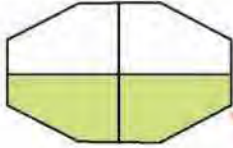
୪. ଖଣ୍ଡିଏ ଆୟତାକୃତିର କାଗଜ ନେଇ, ତାକୁ କେତେ ପ୍ରକାରରେ ଦୁଇ ସମାନ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ କର । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାରକୁ ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଅ ।

୫. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ରର ଅଧା ଦିଆଯାଇଛି, ଚିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କର ।

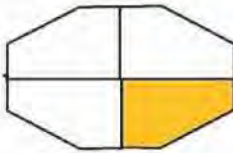

୬. ଚିତ୍ରର କେତେ ଅଂଶ ରଙ୍ଗିନ୍ ତାକୁ ଦେଖ ଓ ରଙ୍ଗିନ୍ ଅଂଶକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭଗ୍ନସଂଖ୍ୟା ସହ ଯୋଡ଼ ।

ଚଉଠ

$$\frac{2}{4}$$

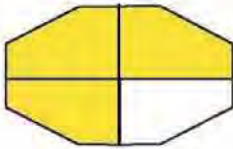
ଅଧା

$$\frac{1}{4}$$

ତିନି ଚତୁର୍ଥାଂଶ

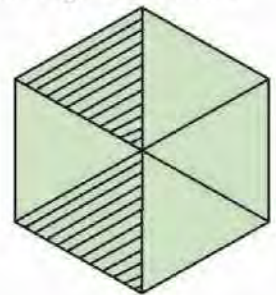
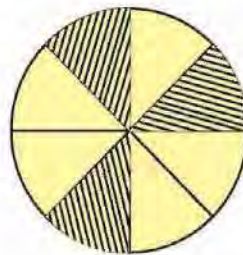
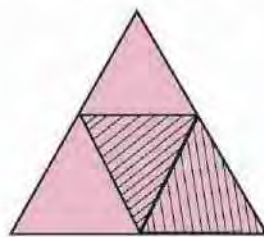
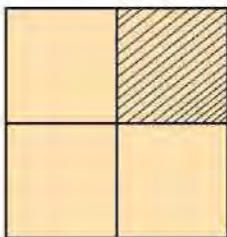
$$\frac{3}{4}$$

ପୁରା

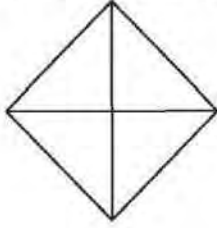
$$\frac{3}{4}$$

୭. (କ) ଚିତ୍ର ଦେଖି ରେଖା ଚିହ୍ନିତ ଅଂଶ ପୁରାଚିତ୍ରର କେତେ ଭାଗରୁ କେତେ ଭାଗ ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ଲେଖ ।

୪ ଭାଗରୁ ୧ ଭାଗ,   ଭାଗରୁ   ଭାଗ,   ଭାଗରୁ   ଭାଗ,   ଭାଗରୁ   ଭାଗ

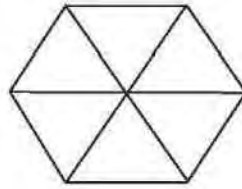
(ଖ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ର ତଳେ ଥିବା ଲେଖା ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ଚିତ୍ରର ଅଂଶକୁ ରଙ୍ଗ ଦିଅ ।

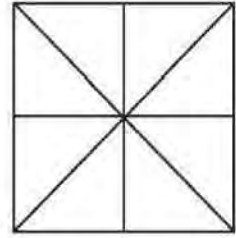
ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ

ଦୁଇ ପଞ୍ଚମାଂଶ

ଛବି ଷଷ୍ଠାଂଶ

ପାଞ୍ଚ ଅଷ୍ଟମାଂଶ

୮. ଛବିର ରେଖା ଚିହ୍ନିତ ଭାଗଟି, ପୁରା ଚିତ୍ରର କେତେ ଅଂଶ ତାହା ଲେଖ ।

(କ)

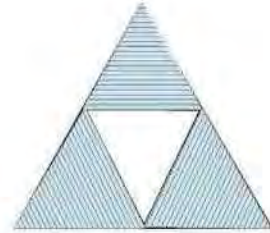
(ଖ)

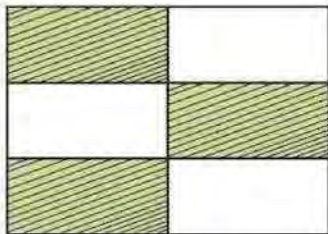
(ଗ)

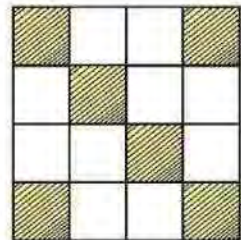
(ଘ)

(ଙ)

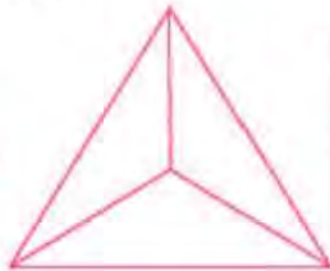
(ଚ)

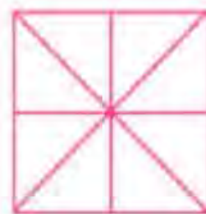
୯. ରଙ୍ଗ କରି ବା ଗାର ଟାଣି ଦେଖାଅ ।

$\frac{୧}{୪}$

$\frac{୨}{୩}$

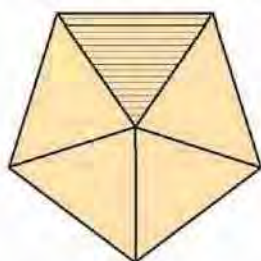
$\frac{୩}{୮}$

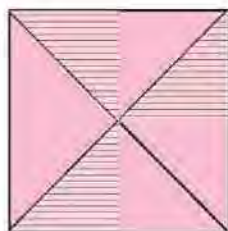
$\frac{୫}{୮}$

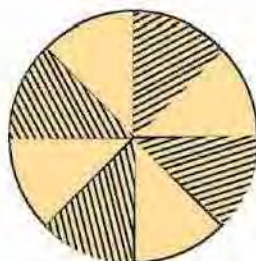
୧୦. ଯେଉଁ ଚିତ୍ରରେ ରେଖା ଚିହ୍ନିତ ଅଂଶ ଠିକ୍ ଲେଖାଯାଇଛି, ତା' ପାଖରେ ଠିକ୍ ଚିହ୍ନ (✓) ଦିଅ ଓ ଯେଉଁଟି ଭୁଲ୍ ତା' ପାଖରେ ଛକ (×) ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

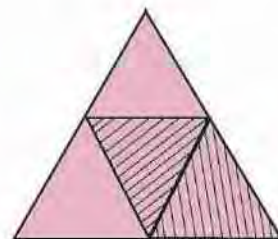
$\frac{2}{5}$ ଅଂଶ

$\frac{1}{4}$ ଅଂଶ

$\frac{4}{8}$ ଅଂଶ

$\frac{3}{9}$ ଅଂଶ

୧୧. ନିମ୍ନ ଭଗ୍ନସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଖାଲି ଘରେ ଲେଖ ।

ଯେପରି $\frac{9}{9}$: ଦୁଇ ବିଭକ୍ତ ତିନି

$\frac{9}{9}$:

$\frac{7}{8}$:

$\frac{1}{10}$:

$\frac{9}{10}$:

$\frac{10}{11}$:

୧୨. ଉଦାହରଣ ଦେଖି ଖାଲି ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

ଯେପରି $\frac{9}{9}$ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁର ୩ ସମାନ ଭାଗରୁ ୧ ଭାଗ । ସେହିପରି-

(କ) $\frac{9}{9}$ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁର ..... ସମାନ ଭାଗରୁ ..... ଭାଗ ।

(ଖ) $\frac{7}{8}$ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁର ..... ସମାନ ଭାଗରୁ ..... ଭାଗ ।

(ଗ) $\frac{9}{10}$ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁର ..... ସମାନ ଭାଗରୁ ..... ଭାଗ ।

(ଘ) $\frac{4}{8}$ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁର ..... ସମାନ ଭାଗରୁ ..... ଭାଗ ।

(ଙ) $\frac{7}{9}$ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁର ..... ସମାନ ଭାଗରୁ ..... ଭାଗ ।

(ଚ) $\frac{9}{9}$ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁର ..... ସମାନ ଭାଗରୁ ..... ଭାଗ ।